

Beslut:2011-03-14

Klagande

NN

Det överklagade beslutet

Centrala studiestödsnämndens
(CSN) beslut den 27 januari 2011

Saken

Tidsperiod för rätt till studiebidrag för
studier utomlands

Nämndens beslut

Nämnden beslutar att det finns särskilda skäl att bevilja NN studiehjälp för den tid hon faktiskt studerat. Det ankommer på CSN att pröva ärendet utifrån denna förutsättning.

Nämndens beslut får enligt 6 kap. 11 § studiestödslagen inte överklagas.

Ärendet

CSN beviljade den 29 november 2010 NN studiebidrag för gymnasiestudier i Spanien med tio månadsbelopp för tiden den 11 september – den 22 december 2010 och den 10 januari – den 23 juni 2011.

CSN beslutade den 27 januari 2011 att NN inte har rätt till studiebidrag eftersom hon avbröt sina studier den 28 oktober 2010. CSN uppgav att NN inte har rätt till studiebidrag eftersom hennes studier utanför Sverige pågått under kortare tid än tre månader.

NN överklagade den 4 februari 2011 beslutet, ifrågasatte om CSN har rätt att ändra ett redan fattat beslut och redogjorde för de omständigheter som gjorde att hon inte kunde fortsätta sina studier i Spanien. Hon begärde studiebidrag för den tid hon studerade, den 13 september – den 28 oktober 2010.

CSN överlämnade ärendet den 18 februari 2011. Den 2 mars 2011 inkom CSN med ett yttrande och anförde bland annat följande. Mot bakgrund av EU-rätten och överklagandenämndens praxis anser CSN att det inte är möjligt att tillämpa kravet på tre månaders studietid för beviljning av studiehjälp inom EU. I stället tillämpar CSN samma krav som för studier i Sverige, d.v.s. ett krav på minst 15 dagars

heltidsstudier. Tillämpningen grundar sig på en fördragskonform tolkning av bestämmelserna i 2 kap. 15 § andra stycket och 16 § tredje stycket studiestödsförordningen enligt vilka studiehjälp får lämnas även om utbildningen är kortare än tre månader om det finns särskilda skäl. Begreppet särskilda skäl har inte definierats i studiestödsförordningen. CSN anser att bestämmelsen kan tolkas på så sätt att den som är medborgare i EU och utnyttjar sin rätt till fri rörlighet inom unionen har särskilda skäl att få studiehjälp i enlighet med de krav på minsta studietid som gäller för studier i Sverige.

NN har fått ta del av CSN:s yttrande.

Författningsbestämmelser

Enligt 2 kap. 6 § studiestödslagen (1999:1395) får studiehjälp lämnas för de delar av ett läsår då den studerande bedriver studier. Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får föreskriva att studiebidrag och extra tillägg får lämnas även för annan tid. Studiehjälp beräknas bara för hela, sammanhängande tidsperioder under ett kalenderhalvår om 15 dagar för heltidsstuderande och 30 dagar för deltids- studerande, om inte regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer föreskriver något annat.

Enligt 2 kap 16 § studiestödsförordningen (2000:655) får studiehjälp lämnas för studier i ett land utanför Norden, om

1. den studerande har varit folkbokförd i Sverige under de senaste två åren, och
2. studierna omfattar minst tre månaders heltidsundervisning.

Om det finns särskilda skäl, får studiehjälp lämnas även om villkoren i första stycket inte är uppfyllda.

I artikel 20 FEUF anges följande.

1. Ett unionsmedborgarskap införs härmed. Varje person som är medborgare i en medlemsstat ska vara unionsmedborgare. Unionsmedborgarskapet ska komplettera och inte ersätta det nationella medborgarskapet.
2. Unionsmedborgarna ska ha de rättigheter och skyldigheter som föreskrivs i detta fördrag.

I artikel 21 FEUF anges bland annat följande.

1. Varje unionsmedborgare ska ha rätt att fritt röra sig och uppehålla sig inom medlemsstaternas territorier, om inte annat följer av de begränsningar och villkor som föreskrivs i fördragen och i bestämmelserna om genomförandet av fördragen.

Nämndens bedömning

Nämnden har i ett vägledande avgörande den 21 februari 2008 (dnr: 2007-04492) konstaterat att olika regler för studieomfattning beroende på om studier bedrivs i Sverige eller utomlands kan avskräcka unionsmedborgare från att lämna Sverige för att studera i en annan medlemsstat och på så sätt utnyttja rätten att röra sig fritt och

uppehålla sig i denna medlemsstat enligt artikel 21 FEUF. Nämnden konstaterar nu att även regler om olika minsta studietid kan ha samma avskräckande funktion.

Begreppet särskilda skäl har inte definierats i studiestödsförordningen. Enligt överklagandenämndens mening saknas skäl att tolka bestämmelsen på annat sätt än att den som är unionsmedborgare och utnyttjar sin rätt till fri rörlighet inom unionen har särskilda skäl att få studiehjälp för studier om kortare tid än tre månader. En sådan fördragskonform tolkning av bestämmelsen i 2 kap. 16 § studiestödsförordningen leder till att bestämmelsen inte står i strid med artikel 20 och 21 FEUF.

NN är unionsmedborgare och har utnyttjat sin rätt till fri rörlighet inom unionen. Det finns därmed särskilda skäl att bevilja henne studiehjälp för den tid hon faktiskt studerat. Det ankommer på CSN att pröva ärendet med denna förutsättning.

Mats Törnered

Cecilia Hedenström

Beslut har fattats av Bertil Ekholm, ordförande i Överklagandenämnden, Charlotte Waas, vice ordförande, Mats Törnered, direktör, samt ledamöterna Märtha Byfors, Marie-Louise Holmberg, Margareta Lindhagen, Ulrika Lindmark och Christian Sjöstrand.

Föredragande: Cecilia Hedenström

Kopia till CSN